

Delovna konferenca cinkarniških komunistov

Na zadnji delovni konferenci, bila je v torek, dne 27. oktobra v sindikalni dvorani, so komunisti razpravljali o položaju podjetja v letošnjem letu, o njegovi perspektivi in o uresničitvi sklepov s prejšnje delovne konference. Poleg cinkarniških komunistov so se konference udeležili: predsednica celjske občinske skupščine, tovarišica Olga Vrabčič, podpredsednik občinske skupščine Dušan Burnik, dipl. inž., politični sekretar občinskega komiteja ZKS Stefan Korošec in sekretar medobčinskega komiteja ZKS tovariš Janez Zahraštnik.

Sekretar osnovne organizacije ZKS v Cinkarni tovariš Leopold Slapnik je v svojem referatu dejal:

»Namen današnje delovne konference komunistov v Cinkarni je tesno povezan s konferenco v mesecu marcu letos, ko smo cinkarniški komunisti skupaj s prisotnimi odgovornimi predstavniki občine in republike analizirali stanje podjetja, ugotovili vzroke za to stanje ter se dogovorili za nadaljnje akcije.

Podana analiza poslovanja pred uvedbo gospodarske reforme ter razprava na sami konferenci je po mojem prepričanju zadosti osvetlila vzroke, ki so povzročili, da je Cinkarna zaključila 1969. leto s precejšnjo poslovno izgubo, ki se pojavlja tudi v 1970. letu, zato menim, da ni potrebno ponavljati že znanih ugotovitev.

Na konferenci smo ugotovili, da je perspektivni razvoj podjetja zelo nejasen ter enotno poudarili, da so potrebne temeljite spremembe v dosedanjem načinu dela in poslovanja, če hočemo zagotoviti podjetju trdnjšo osnovo in perspektivnejši razvoj.

Naša razprava se ni nanašala zgolj na posledice poslovne izgube iz 1969. leta, ampak je zajela kompleksno področje problematike v sklopu panoge dejavnosti. Zelo jasno je bilo že takrat, da Cinkarna ob tedanji strukturi proizvodnje ne bo mogla zagotoviti ustreznega po-

slovanja, saj so nenehno rasli vsi proizvodni stroški, vedno bolj kritična pa je postajala tudi oskrba z osnovnimi surovinami in drugim repromaterialom, ker podjetje ob obstoječi tehnologiji in zastarelih napravah ni moglo slediti nenehnemu naraščanju cen.

Položaj je bil še toliko težji zaradi plafoniranih cen za veliko večino naših proizvodov in nestimulativnega izvoza naših izdelkov na inozemsko tržišče.

V takem krogu, ki ni odpiral širših perspektiv, je moralo podjetje odplačevati še velike finančne obveznosti iz pretekle investicijske izgradnje, ki je bila, kot nam je dobro znano le na pol realizirana in zato podjetju ni prinesla prvotno planiranega dohodka ter akumulacije.

V letih po sprejetju družbenogospodarske reforme se Cinkarna ni mogla intenzivneje razvijati v smeri preorientacije,

ker ji je nenehno primanjkovalo lastnih sredstev za investicijske naložbe.

Vse to je v zaostrenih odnosih bremenilo podjetje v začetku letošnjega leta, ko je bila z zaključnim računom ugotovljena poslovna izguba v višini 1.229 mrd. S-din in postavljeno osnovno vprašanje kako delati v prihodnje, da se podjetje odpravi iz negativno poslovanje.

Odkrito lahko povemo, da so bili sklepi konference OZK iz meseca marca letos zelo pozitivno sprejeti s strani našega

(Nadaljevanje na 5. strani)

CINKARNAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA CINKARNE CELJE

LETO XVII.

CELJE, 13. novembra 1970

ŠTEVILKA 11

KAKO SMO POSLOVALI V MINULIH DEVETIH MESECIH

Cinkarna je svoje poslovanje v devetih mesecih zaključila z izgubo v višini 19.505.320,41 dinarjev, industrijski obrati sami pa z izgubo 19.358.837 dinarjev. Ustvarjena izguba je za 30 % večja od tiste, ki je bila za to razdobje planirana.

S finančnim planom za leto 1970 je bila planirana izguba predvsem zaradi naslednjih dejavnikov:

— zaradi nadaljnega porasta cen ob prehodu v poslovno leto 1970, posebno še osnovnim surovinam ob plafoniranih pro-

dajnih cenah iz leta 1965;

— zaradi močne udeležbe izvoza, ki ob inflaciji postaja vse bolj nerentabilen;

— zaradi visokih pogodbenih in zakonskih obveznosti ter amortizacije kot posledica investiranja v preteklih letih;

— zaradi zastarele tehnologije v osnovnih metalurških obratih, ki pa je v glavnem obremenjena z obveznostmi iz investicij.

Vzroki za porast izgube preko planirane so:

— večji porast cen, kot pa je bil predviden s finančnim planom zaradi gibanj na zunanjih tržiščih (cinkovi koncentrat, svinec, baker) in stalno naraščanje domačih cen. Na račun odstopanja od nabavnih cen oziroma substitucije v primerjavi s planiranimi cenami, je povečana izguba za 19.165.511 din;

— zmanjšanje obsega poslovanja v osnovni metalurgiji ob nespremenjenih absolutno fiksnih stroških. Močno zmanjšan obseg proizvodnje v valjarniških obratih ter v nekaterih kemičnih obratih v primrežavi s planiranim. To je povzročilo izgubo iz naslova nepokritih planiranih fiksnih stroškov 6.034.629 din;

PROIZVODJA IN PRODUKTIVNOST V OKTOBRU IN KUMULATIVNO V DESETIH MESECIH 1970

Osnovni plan blagovne proizvodnje za mesec oktober je bil dosežen z 89,65 odstotkov. Manjša od planirane je proizvodnja vseh kvalitet cinka, cinkovega prahu iz talilnice, žveplene kisline na cinkovi liniji in sekundarnih cinkov. Vsi ti izpadi so posledica ustavljanja proizvodnje talilnice cinka. Pod planom je proizvodnja cinkove pločevine, cinkove žice, žlebov, cevi in ameriških trakov.

V kemijskem delu so izpad planirane proizvodnje naslednji proizvodi: organskih barv, pomožnih sredstev, kromovega galuna, litopona, ultramarina, svinčevih oksidov, superfosfata, zelene galice, kemikalij za grafično industrijo, zemeljskih barv in organolov.

Planske zadolžitve pa so bile presežene v proizvodnji naslednjih proizvodov: cinkovega prahu sintetičnega, žveplene kisline na stari

(Nadaljevanje na 2. strani)

NOV NAČIN OBRAČUNAVANJA OSEBNIH DOHODKOV

Centralni delavski svet je na svoji 4. redni seji dne 23. oktobra 1970 sprejel sklep št. 31/70 o osnovah za nagrajevanje po delu. Te osnove za nagrajevanje po delu so začasne ter veljajo po sklepu centralnega delavskega sveta tri mesece, to je za čas od 1. oktobra do 31. decembra 1970. Na osnovi doseženih rezultatov teh treh mesecev ter planskih zadolžitvev za prihodnje 1971. leto bodo izdelane popravljene osnove, ki bodo veljale od 1. januarja 1971 dalje.

V Cinkarni je že od začetka letošnjega leta enotna vrednost točke za vse obrate in službe ter niso bili upoštevani rezultati dela. V tem času tudi niso bili izvršeni popravki pravilnika o delitvi osebnega dohodka oziroma izplačil zaradi poviševanja življenjskih stroškov. Čeprav izkazuje Cinkarna še vedno izgubo — iz znanih razlogov — pa vendar menimo, da je po-

trebno ovrednotiti uspeh posamezne skupine, obrata ali službe. Večje ali manjše prizadevanje pri delu mora biti ustrezno nagrajeno. Enotna vrednost točke pa ni bila vzpodbudna za skupine, ki so se trudile za boljše in ekonomičnejše delo, saj jih je izenačevala s slabimi delavci.

(Nadaljevanje na 3. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Kako smo poslovali v minulih devetih mesecih

(Nadaljevanje s 1. strani)

— prekoračenje planiranih variabilnih stroškov iz naslova prekonormativne porabe materiala v znesku 1,102.846 dinarjev.

Z zmanjšanjem planiranih fiksnih stroškov v absolutnem znesku 4,691.645 dinarjev in povečanjem prodajnih cen iz naslova večje preusmeritve prodaje na domače tržišče ter doseganja večjih cen za grupo proizvodov v znesku 11,923.077 din ni bilo mogoče v celoti pokriti dodatne izgube, ki je nastala zaradi omenjenih vplivov.

Dinamika porasta medletnega celotnega dohodka

Ker je bila s predpisi v letu 1970 spremenjena tehnologija ugotavljanja celotnega dohodka (prehod na fakturirano realizacijo), nam daje pravilno sliko gibanja obsega poslovanja le primerjava medletnih realizacij v obeh razdobjih.

Medletni celotni dohodek za podjetje kot celoto je v devetih mesecih tega leta **7,63 % manjši od onega**, ki je bil dosežen v istem razdobju preteklega leta. Industrijski obrati brez upoštevanja okrepčevalnice pa so dosegli celotni dohodek, ki je za **7,5 % manjši**.

Medletna realizacija gotovih izdelkov industrijske dejavnosti je za **9,61 % manjša** kakor v istem razdobju preteklega leta, kar gre predvsem na račun zmanjšanja prodaje v tujino za **24,6 %**, saj je bila vrednost domače prodaje za **1,51 % večja** od tiste, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta.

Realizacija okrepčevalnice je padla, ker smo to dejavnost v drugem polletju opustili.

Udeležba izvoza v realizaciji izdelkov je padla od **40 %**, kolikor je znašala v preteklem letu, na **33 %**. Upadanje izvoza je posledica znatno manjše proizvodnje v valjarni, žveplene kisline in preusmeritve prodaje le-te na domače tržišče.

Dinamika izpadanja realizacije je bila še posebno intenzivna v tretjem tromesečju, saj je znašal porast prodaje doma v prvih šestih mesecih še **4,74 %**, padec izvoza pa le **18,5 %** v primerjavi s preteklim letom.

Vplivi na obseg realizacije in celotnega dohodka

Neto realizacija gotovih izdelkov in uslug industrijske dejavnosti je v primerjavi s tisto, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta **padla za 17,263.923 dinarjev**.

Iz naslova fizičnega obsega prodaje je vrednost padla za **29,187.000 dinarjev**.

Iz naslova večjih doseženih neto prodajnih cen pa je po-

rasla za **11,923.977 dinarjev**.

Zmanjšanje v primerjavi s preteklim letom znaša torej **17,263.023 dinarjev**.

Fizični obseg realizacije se je gibal takole:

Zmanjšanje prodanih količin **46,708.800 dinarjev**.

Povečanje prodanih količin **17,521.800 dinarjev**.

Per saldo zmanjšanje količin **29,187.000 dinarjev**.

Doseganje prodajnih cen v primerjavi s preteklim letom:

Doseganje višjih cen za skupino proizvodov **13,891.556 dinarjev**.

Doseganje nižjih cen za skupino proizvodov **1,968.479 dinarjev**.

Per saldo zvišanje cen **11,923.077 dinarjev**.

Vpliv gibanja fizičnega obsega realizacije posameznih proizvodov na obseg poslovanja podjetja v primerjavi s preteklim letom

Proizvod	V dinarjih	
	Povečanje	Zmanjšanje
Surovi cink		7,053.498
Fini cink		403.235
Dekadmirani cink		365.170
Cinkov prah		1,601.772
Cinkovo belilo		1,557.176
Kadmij		1,055.898
Katran		3.376
Piritni ogorki		97.515
Zveplena kislina		4,353.178
Rajmovka		161.176
Iridij	635	
Piritni ogorki granulirani	3.587	
Odpadni nasipni material	32.842	
Predelava cinka za domači trg		21.541
Cinkova pločevina		14,257.047
Zamak legura		2,315.031
Rondele		82.836
Cinkova žica		992.058
Cinkove čašice	67.586	
Cinkove cevi		76.607
Pocinkane cevi in žlebovi	147.444	
Svinčena pločevina		7.447
Cinkovi strešniki		1.214
Pribor za strehe	91.220	
Kadmijska pločevina	162.554	
Cinkove anode	11.293	
Vilite anode	1.798	
Ameriški trakovi		1,285.452
Cinkove plošče		599.995
Rafin. cink		34.320
Kartoteka — cinkova	11.053	
Odp. pocink. pločevina	8.277	
Predelave cinka, pločevine za tujno		656.110
Cinkov praženec — predelava	45.245	
Kromov galun		54.579
Na-hidrosulfit		944.301
Na-sulfid	1,186.166	
Ba-sulfid		12.614
Cinkov sulfat		144.921
Litopon		1,131.723
Ultramarin		102.552
Svinčevi oksidi		2,503.645
Železna galica		36.812
Modra galica	984.290	
Modri baker		718.948
Modri baker Z	1,364.567	
Superfosfat		1,719.428
Mešana gnojila		210.588
Gnojilo za vrtove		11.272
Flovit	56.097	
Avtotipijske plošče		290.845
Mikrocink plošče	779.049	
Kemolit plošče	3,197.944	
Na-hidrosulfit	292.398	
Baker v žlindri	61.267	
Cervakol	64.053	
Destilirana voda	296	
Azo-barvila	55.106	
Zveplena barvila	279.592	
Tekst. in ostala pom. sredstva		36.593
Matal-kompleksna barvila		233.591
Barve za poliamidna vlakna	27.372	
VBS barve		14.601
Led		13.733
Vodikov peroksid		1,123.010
Zemeljske barve		50.869
Vodostopne barve	495.932	
Organol	973.039	
Korocink	2,058.616	
Oljni in ftalatni minij	116.308	
Pokrivni premazi	2,728.560	
Hidroton barvila	606.733	
Kemikalije za grafično ind.	1,316.005	
Rilon plošče		20.635
Negativno oslojene mikrocink plošče	168.171	
Astralon folije	31.814	
Pozitivno oslojene kemolit plošče	21.544	
Erisol plošče	8.876	
Storitve		285.043
Industrijska voda	64.480	

S k u p a j

17,521.800 46,708.800
(Nadaljevanje na 3. strani)

Proizvodnja in produktivnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

napravi in novi piritni liniji, čašic za galvanske elemente, cinkovih strešnikov, zamak cinka, natrijevega hidrosulfita, natrijevega sulfida, barijevega sulfida, kemolit plošč, mikrocink plošč, flovita, Voba-barv in vseh antikorozijskih premaznih sredstev.

Kumulativno smo v desetih mesecih dosegli **79,24 % letnega plana** — zaostaja mo torej za **20,76 %**.

V primerjavi z istim razdobjem preteklega leta zaostaja v letošnjem letu vrednost blagovne proizvodnje za **15,5 %**.

Manjšo proizvodnjo od tiste, ki smo jo dosegli v istem razdobju preteklega leta smo ustvarili: surovega cinka in prahu iz talilnice, kadmija, cinkovega belila, žveplene kisline na novih napravah, cinkove pločevine, plošč, strešnikov, cinkove žice, vlitih anod, zamak cinka, žlebov, cevi, tekstilnih pomožnih sredstev, natrijevega hidrosulfita, cinkovega sulfata, litopona, ultramarina, svinčevih oksidov, superfosfata, zelene galice, barijevega sulfida, avtotipijskih plošč, zemeljskih barv in uslug v kemiji III.

Večja je bila proizvodnja naslednjih proizvodov: cinkovega prahu — sintetičnega, finih cinkov, žveplene kisline na starih napravah, kadmijske pločevine, čašic za galvanske elemente, anilinskih barv, kromovega galuna, natrijevega sulfida, modre galice, kemolit in mikrocink plošč, modrega bakra, flovita, kemikalij za grafično industrijo, Voba-barv in vseh antikorozijskih sredstev.

V obratih se je gibala vrednost blagovne proizvodnje v primerjavi s tisto v devetih mesecih preteklega leta kakor sledi: eksperimentalna metalurgija **71,54 %** valjarniška predelava **74,40** odstotkov, kemija I. **100,32** odstotkov, kemija II. **102,07** odstotkov, kemija III. (brez Agro premazov) **114,66** odstotkov.

Vrednost v oktobru dosežene realizacije po netoprodajnih cenah je za **6 %** večja od povprečne mesečne planirane realizacije.

Proizvodnost dela je v primerjavi s preteklim letom manjša za **6,14 %**, ker je proizvodnja hitreje upadala od števila zaposlenih.

Nov način obračuna osebnih dohodkov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsi ti razlogi so vplivali na sklep vodstva podjetja, da predlaga centralnemu delavskemu svetu nove osnove za nagrajevanje po delu. Osnove za nagrajevanje po delu so postavljene na dveh principih. Delavci v neposredni proizvodnji bodo obračunani glede na doseg predpisanih norm. Delno so prevzete že dosedanje norme in akordi, delno pa so norme določene na novo z možnostjo delnega preseganja. Na poprečje norm posameznih obratov so vezana tudi vodstva. Drugi princip nagrajevanja je ekonomičnost poslovanja. Vodstva obratov so razen na poprečni doseg norm v obratih vezana tudi na zmanjšanje planskih normativov izdelave in zmanjšanja skupnih režijskih stroškov. Skupni rezultat da šele možnost višjega osebnega dohodka.

Ker v vzdrževalnih obratih ni dovolj samo upoštevati akordnih postavk, so vsi zaposleni v teh obratih vezani tudi na zmanjšanje skupnih režijskih

stroškov. Razmerje med mesečno doseženimi režijskimi stroški in osnovo da faktor za obračun osebnega dohodka. Faktor se množi s tarifno postavko, povečano ali zmanjšano za akordno postavko.

V grafiki oblikuje proizvodni del svoj osebni dohodek glede

na doseganje norm. Ostali del grafike ter kontrolorji iz proizvodnje oblikujejo svoj osebni dohodek na osnovi dosežene realizacije. Izdelana je tabela mesečne realizacije z ustreznim

odstotkom povečanja oziroma zmanjšanja tarifne osnove.

Vsi ostali sektorji in službe oblikujejo svoj osebni dohodek na osnovi mase pokritja celotnega podjetja in mase skupnih režijskih stroškov. Planirana masa pokritja in planirani skupni režijski stroški se seštejejo in primerjajo z vsoto dosežene mase pokritja in doseženimi režijskimi stroški. Rezultat primerjave je faktor, s katerim se množijo osnove tarifne postavke. Skupni režijski stroški se obračunavajo posebej za komercialni sektor, za splošno upravo Celje (uprava, finančni sektor in kadrovsko-splošni sektor brez samskega doma) za razvojno investicijski sektor, samski dom in tehnično kontrolo.

Tehnična kontrola bo razen tega penalizirana glede na reklamacije. Od osebnega dohodka, doseženega po izračunani osnovi, se odbije za vsako priznано in obračunano reklamacijo kupcu 2%. Reklamacija se odbije od osebnega dohodka v

mesecu, v katerem je bil izdan dobropis kupcu. Maso pokritja in skupne režijske stroške lahko ugotavljajo šele do 15. v mesecu za prejšnji mesec. Ker pa je s sklepom centralnega delavskega sveta začetek obračunavanja po teh osnovah 1. oktobra 1970 bo prvo izplačilo delavcem, ki so vezani na pokritje in skupne režijske stroške šele 15. decembra 1970. Edino delavci v neposredni proizvodnji, ki so vezani na norme, bodo dobili prvo izplačilo že 15. novembra 1970.

Kot je že omenjeno, so vse osnove za obračunavanje osebnega dohodka začasne. V primeru prevelikih anomalij pri izplačilih pa bodo sproti popravilne.

Kako smo poslovali v minulih devetih mesecih

(Nadaljevanje z 2. strani)

Prodajne cene

V glavnem so bile za vse proizvode dosežene večje prodajne cene od tistih v istem razdobju preteklega leta. V razpredelnici prikazan znesek, ki izhaja iz znižanja prodajnih cen se nanaša na grupe proizvodov s široko paleto (tiskarske, zemeljske barve, premazi), ki je posledica spremembe palete. Taki spremembi pa po drugi strani sledi tudi sprememba variabilnih stroškov, zaradi česar ne predstavlja izgube dohodka.

Proizvodnja

Vrednost blagovne proizvodnje, ugotovljena po stalnih cenah je bila v devetih mesecih letošnjega leta za 15,5% manjša od vrednosti, ki je bila dosežena v istem razdobju preteklega leta. Ob polletju je to zaostajanje znašalo samo 12,7%.

Letni plan, ki je bil nižje postavljen od v letu 1969 dosežene proizvodnje, je bil v devetih mesecih dosežen le z 71,35%, kar pomeni, da zaostajamo za 3,65%.

Ob polletju je ta zaostanek znašal le 0,8%.

Zmanjšanje proizvodnje je posledica treh osnovnih dejavnikov:

- zmanjševanje proizvodnje v talilnici — zaradi tega je v upadanju proizvodnja vseh kvalitativnih, cinkov, cinkovega prahu, kadmija in žveplene kisline, ki se saturira iz odpadnih plinov, kateri nastajajo pri praženju cinkovih koncentratov;

- zaradi tržnih razmer vključno z nabavo surovin in pomanjkanjem obratnih sredstev — zaradi navedenih vzrokov je bila manjša ali pa ni bila dosežena večja proizvodnja naslednjih

proizvodov: žlebov in cevi, anilinskih barv, kromovega galuna, natrijevega hidrosulfita, svinčevih oksidov, superfosfata, modre galice, zelene galice, litopona (delno);

- zaradi ostalih vplivov — ne-

planirani remont zaradi okvar, delovna sila, kvaliteta in podobno pa je trpela predvsem proizvodnja: cinkovega belila, celotna valjarska proizvodnja, kjer je bil izpad največji, ultramarina in delno litopona.

PRODUKTIVNOST DELA

1. Tehnična produktivnost dela	Dosežena proizvod. po stal. cenah opravljene delovne ure		
	1/9-1969	1/9-1970	Indeks 1969 = 100
Proizvodnja po stalnih cenah v 000 din	228.644	193.273	84,53
Izvršene delovne ure	3.537.374	2.718.523	76,85
Vrednost proizvodnje na uro	64,64	71,09	109,97

2. Produktivnost dela na zaposl.	Dosežena proizv po stal. cenah število zaposlenih		
	1/9-1969	1/9-1970	Indeks 1969 = 100
Proizvodnja po stalnih cenah v 000 din	228.644	193.273	84,53
Poprečno število zaposlenih	2.127	1.954	91,86
Vrednost proizvodnje na zaposlenega	107,496	98,911	92,01

Podjetje je prešlo v letu 1970 na 42-urni delovni teden, zaradi česar je tehnična produktivnost dela merjena skozi opravljene ure narasla, kljub zmanjšanju

prizvodnje.

Produktivnost dela na zaposlenega pa je padla, ker je proizvodnja hitreje upadala od števila zaposlenih.

IZKORISTEK ČASOVNEGA FONDA

Elementi strukture	1/9-1969 ure	%	1/9-1970 ure	%
Možen časovni fond	3.981.744	100,00	3.200.632	100,00
Izvršene delovne ure v rednem delovnem času	3.392.444	85,20	2.640.362	82,49
Državni prazniki	94.762	2,38	94.303	2,49
Letni dopust	215.547	5,41	220.517	6,86
Drugi plačani in neplačani izostanki	12.112	0,30	43.690	1,36
Državlanske dolžnosti	3.725	0,09	2.240	0,07
Bolovanje, doječe matere in nega otrok	255.259	6,42	192.177	6,50
Neupravičeni izostanki	7.895	0,20	7.273	0,23
Izvršene delovne ure: — v rednem delov. času — v nadurah	3.392.444 144.930	95,90 4,10	2.640.362 78.161	97,12 2,88
Skupaj:	3.537.374	100,00	2.718.523	100,00
Poprečno število izvršenih delovnih ur na zaposlenega	1.593		1.954	91,86
Poprečno število zaposlenih	2.127		1.351	84,80

(Nadaljevanje na 4. strani)

Z istim sklepom je centralni delavski svet pooblastil glavnega direktorja, da lahko sklene posebne pogodbe o višini osebnega dohodka s tistimi člani kolektiva, za katere bodo menili, da zasedajo delovna mesta, katera ne bi bila dovolj stimulirana na opisane načine. Nagrajevanje po delu mora dati ustrezno večje proizvodne in finančne rezultate ter s tem prispevati k zmanjšanju izgube podjetja ob predvidenih večjih izplačilih poprečnega osebnega dohodka.

Miloš Rant, dipl. inž.

GRAFIKA SAMOSTOJNA DELOVNA ENOTA TEHNIČNEGA SEKTORJA

S 1. novembrom 1970 je oddelek grafika s sklepom centralnega delavskega sveta postal samostojna proizvodna delovna enota tehničnega sektorja.

Delovno enoto grafika vodi glavni inženir, ki je po tabeli »kategorizacija in vrednost delovnih mest podjetja« razvrščen v 33. kategorijo, enako kot so razvrščeni glavni inženirji ostalih delovnih enot in je tudi enako ocenjen, to je z 2.700 točkami.

D. M.

Kako smo poslovali v minulih devetih mesecih

(Nadaljevanje s 3. strani)

Ker so stroški reprodukcije v primerjavi s preteklim letom ob zmanjšanem obsegu poslovanja porasli, je izguba v primerjavi s preteklim letom zelo porasla. Upadanje celotnega dohodka je bilo intenzivnejše od upadanja uporabljenih sredstev. Sami stroški reprodukcije pa so celo porasli za 1,72 %, pri čemer odpade samo na material povečanje za 1,21 %. V kalkulirani amortizacija je v skupnih stroških reprodukcije padla za 0,1 %, kalkulirani strošek dela za 0,88 %, ostali stroški in prispevki v stroških reprodukcije pa so porasli za 0,53 %.

Osnovni vzroki, ki so privedli do takih gibanj so:

- Močan padec obsega poslovanja, to je proizvodnje in re-

alizacije v primerjavi s preteklim letom.

- Posledica padca obsega poslovanja je manjša pokrivna masa za pokrivanje fiksnih stroškov. Zmanjšanje le-teh v fazi zaustavljanja metalurških obratov ni moglo slediti v odnosu z zmanjšanjem obsega poslovanja. Zmanjšujejo se relativno fikсни stroški, medtem ostajajo absolutno fikсни stroški (amortizacija, obresti od poslovnega sklada in obresti od investicijskih kreditov), kateri v pretežni večini bremenijo prav obrate, ki se ne ustavljajo. Njihovo pokrivanje pa se zmanjšuje z omejevanjem proizvodnje.
- Porast variabilnih stroškov zaradi visokega porasta cen v primerjavi s preteklim letom in normativne porabe materiala, energije in ostalih stroškov.

Pregled finančnega rezultata 30/9-1970 po sistemu pokrivanja dir. stroškov

Zap. št.	Opis	Predstolpec	Skupaj	9/12 letnega plana	Indeks plan = 100
1.	Prod. vrednost — bruto	205.448.154,73		206.128.012	101
	Prod. vrednost — mat.	3.432.928,37	208.881.083,10	4.185.561	83
2.	Fin. str.: rabati	3.474.276,54		353.313	134
	skonti	474.975,07	3.949.251,61	4.538.874	84
3.	Prodaj. vred. — neto		204.931.831,49	201.589.138	101
4.	Variabilni stroški				
	— izdelk. in storit.	152.414.498,95	155.739.320,44	145.159.394	107
	— nab. vred. mat.	3.324.821,49	49.192.511,05	56.429.744	87
5.	Pokritje		68.690.982,80	69.929.736	98
6.	Fikсни stroški		— 19.498.471,75	— 13.499.993	144
7.	Ostanele pokritja				
8.	Povečanje ali zmanjš.				
	— razl. med izr. izd.				
	in doh. (brez skontov) +	2.224.428,05			
	— prom. davek				
	po TP 19	306,48	+ 2.224.121,57		
9.	Neto finanč. rezult.		— 17.274.350,18	— 13.499.993	127
10.	Zmanjš. neto fin. rez. za:				
	sred. za stan. izgrad.	1.194.112,90			
	sred. tekoč. skup. por.	859.522,80			
	nevkalk. OD za izred. prisp.	30.851,20	— 2.084.486,90	— 1.380.158	151
11.	Def. finanč. rezultat		— 19.358.837,08	— 14.880.151	130

Iz planiranega in doseženega finančnega rezultata ugotovljeno po metodi pokrivanja direktnih stroškov je razvidno, da je ustvarjena izguba v devetih mesecih letošnjega leta porasla za 30 % v primerjavi z ono, ki je bila za to razdobje planirana.

Osnovni vzroki za ta odstopanja:

- Na področju — prometa — fizični obseg planirane proizvodnje in realizacije je manjši od planiranega. Z večjimi prodajnimi cenami od planiranih smo sicer dosegli neto planirano vrednost realizacije, kar pa ni moglo kompenzirati izgub, ki so nastale zaradi odstopanja od planiranih cen materiala, dalje izgubljene pokrivne mase za režijske stroške, do česar je prišlo zaradi manjšega fizičnega obsega proizvodnje ter realizacije, in niti ne izgub, ki so nastale zaradi prekoračitev normativne uporabe surovin.

- Variabilni stroški. Ob manjšem fizičnem obsegu proizvodnje in realizacije od planirane so variabilni stroški proti planiranim po periodičnem obračunu porasli v masi za 7,255.105

dinarjev oziroma za 5 %. Ta podatek se nanaša samo na realizacijo izdelkov in uslug brez odprodaje materiala, ker prodaja le-tega ni bila planirana.

Analiza odstopanj od planiranih variabilnih stroškov po obračunskih kalkulacijah za razdobje devetih mesecev nam daje naslednji rezultat in izvore odstopanj:

Vrednost odstopanja zaradi prekonormativne porabe materiala 1.102.846.— din;

Vrednost odstopanja zaradi večjih cen oziroma materiala substitucije riala + 10.055.718 din;

Zmanjšanje variabilnih osebnih dohodkov + 522.793.— din.

Skupaj odstopanje od planiranih variabilnih stroškov — 8.430.079.— din.

Fikсни stroški

Planirani fikсни stroški so bili ob upoštevanju zneska, ki odpade na odstopanje od planiranih cen (kar predstavlja podražitev materiala v razdobju od sestavljanja plana) prekoračeni za 4.418.148 dinarjev. Če pa odbijemo znesek dinarjev 9.109.793, ki rezultira iz omenjenih podražitev oziroma se metodološko prikazuje na skupnih službah (in seveda ni mogel biti planiran) — ugotavljamo, da

so doseženi fikсни stroški za 4.691.645 dinarjev manjši od planiranih oziroma za 6 %.

Znesek 9.109.793 dinarjev, ki je nastal iz naslova odstopanja od planiranih cen, bremeni skupne službe, zaradi česar je prišlo do velikega prekoračenja planiranih stroškov teh služb.

Po odbitku tega zneska, ki dejansko ni režijski strošek pa ugotavljamo, da znaša prihranek v teh službah 226.566 dinarjev oziroma 0,99 %.

Prihranek v metalurških obratih znaša 915.678 dinarjev oziroma 2,6 %.

Prekoračitev znaša v kemičnih obratih 84.339 dinarjev oziroma 1,02 %.

Največja pozitivna odstopanja se pojavljajo na stroškovnih mestih, ostalo Celje—Mozirje in v vzdrževalnih obratih, kar pa je v zvezi z omejevanjem obsega poslovanja. Skupno zmanjšanje stroškov proti planiranim v teh službah znaša 3.633.740 dinarjev, oziroma 29,6 %.

To so podatki po obratnih obračunskih listih za razdobje od januarja do septembra 1970.

VPLIV ZMANJŠANJA PROIZVODNJE IN POKRIVANJE PLANIRANIH FIKSNIH STROŠKOV OBRATOV

Zaradi nedoseganja planirane proizvodnje so direktni fikсни stroški obratov (lastna režija, prevailitve delavnic, amortizacija obresti od poslovnega sklada del za osnovna sredstva, obresti od investicijskih kreditov)

porasli na enoto proizvoda v primerjavi s planiranimi, za 6.034.629 din kar predstavlja izgubo iz naslova nepokritih fiksnih stroškov. Ta izguba je znatno večja v tistih obratih, ki imajo visoke fiksne stroške, predvsem iz naslova osnovnih sredstev, pa niso dosegli planirane proizvodnje.

Ta izračun se nanaša izključno na gibanje planirane režije z ozirom na doseganje planirane proizvodnje.

FINANČNI USPEH PO ORGANIZACIJSKIH ENOTAH

V naslednji razpredelnici so prikazani rezultati po posameznih organizacijskih enotah in zneski skupnih služb, ki bi se naj pokrivali.

Iz prikaza je razvidno, da je ustvarila metalurgija izgubo, ki znaša per 30. IX. 1970 6.979.540,35 din, kar pomeni, da ne pokriva niti svojih fiksnih stroškov in ni sposobna prispevati k pokrivanju stroškov poslovanja skupnih služb.

Naslednji vplivi: zmanjšanje obsega poslovanja, visoki lastni fikсни stroški in podražitve so v največji meri prizadeli metalurško proizvodnjo. Gornjim vplivom pa moramo dodati še zastarelo tehnologijo, ki še prav posebno negativno vpliva na finančni rezultat ob sedanjih visokih cenah cinkovih koncentratov.

Dobiček kemije v znesku dinarjev 16.889.157,03 ni zadosten, da bi pokrila izgubo metalurgije in strošek skupnih služb.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Centralni delavski svet je v zvezi s poročilom komisije za kontinuirano inventuro sprejel naslednje sklepe:

1. Kadrovske splošni sektor mora skupno z varnostno službo pripraviti predlog, kako naj bo organizirana kontrola in evidenca zaščitnih oblek.

Ze na seji poslovnega odbora so določili, da je treba preveriti, če ne bi bilo bolje, da se za zaščitne obleke določi življenjska doba obleke, tako kot je bilo pred uvedbo pralnice.

2. Glede na bolj slabo evidenco v nekaterih naših skladiščih (saj manjka okoli 10.000 PVC vreč) je centralni delavski svet imenoval tričlansko komisijo, ki mora skupno s komercialnim sektorjem pripraviti poročilo, ki bo vsebovalo vse probleme v zvezi s skladišči in skladiščnimi službami.

3. Glavni inženir vzdrževalnih obratov je zadolžen za ocenitev in odprodajo kombinat plošč.

4. Komercialni sektor je zadolžen, da s svojimi službami ponovno popiše, oceni in odproda pločevinaste bobne, ki so za podjetje neuporabni. Raziskati in pojasniti je potrebno zalogo 13.500 kg cinka, ki je bil kot žica z reklamacijo vrnjen v avgustu 1969.

V obratu žlebov je potrebno rešiti vprašanje obračunavanja žlebov, cevi in strešnikov. Prevzem mora biti v kilogramih, prodajajo pa jih lahko na metre.

5. Prodajna služba mora skupno s pravno službo rešiti vprašanje viška 6.000 kg kromovega galuna, ki ga je neko podjetje zavrnilo.

6. Kadrovske splošni sektor mora pripraviti predlog za prenos delovnih srajc na potrošni material.

D. M.

Delovna konferenca cinkarniških komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

kolektiva, ki je o njih ter njihovi konkretizaciji in realizaciji mnogo razpravljal.

Javno mnenje kolektiva smo tako uspeli formirati na osnovi dejanskih dejstev brez olepševanja, pa tudi brez demagoških fraz, ki ne zagotavljajo trdnje podpore širšega kolektiva in so najpogostejše obsojene na kratko življenjsko dobo, ker ne izhajajo iz realne konkretne sredine.

Ta realnost in sprejemljivi sklepi ter stališča so v mnogem prispevala, da v podjetju ni prišlo do različnih konfliktnih primerov, ki položaja ne bi reševali temveč ga le otežkočili.

Danes Cinkarna že lahko odgovori na vrsto tistih vprašanj, ki so se takrat pojavljala, na katera pa ni bilo mogoče dati odgovora. Stopili smo na pot temeljite preorientacije, kar je edina realna pot razvoja podjetja v prihodnje.

Preusmeritev sama pa ni lahko izvedljiva. Pogojujejo jo številni dejavniki, med katerimi izstopajo zlasti potrebe po večjih finančnih sredstvih v času preorientacije, odpravljanje tradicionalne miselnosti, ki je vezana na proizvodnjo surovega cinka, saj bo Cinkarna v kratkem slavila svojo 100-letnico in je v vsem tem obdobju predstavljala proizvodnja cinka njeno glavno dejavnost, ne nazadnje pa na uspeh preorientacije vpliva tudi razpolaganje z zadostnim številom potrebnih strokovnih kadrov in drugih ljudi, ki bodo lahko opravljali delovne naloge na posameznih delovnih mestih.

Nobenega dvoma ni, da podjetje samo ne more zagotoviti preorientacije, pa čeprav bi izpolnjevalo vse druge pogoje, ker nima dovolj lastnih finančnih sredstev za preorientacijo.

Cinkarna je po prvih težavah, ki jih je povzročila prikazana poslovna izguba za 1969. leto posvetila vso svojo skrb iskanju novih rešitev, ki naj bi jih vseboval že sanacijski program. Vzpodbudo za intenzivnejšo preusmeritev je podjetje dobilo tudi s strani odgovornih predstavnikov družbenih organov in raznih denarnih zavodov, ki so izrazili pripravljenost za vsestransko pomoč in podporo, da bi bila sanacija hitra, uspešna in temeljita. Istočasno je vedno bolj zorelo prepričanje, da obstoječa proizvodnja ne more zagotoviti podjetju rentabilnega poslovanja, ne glede na to, da bi podjetje maksimalno izkoristilo vse še preostale notranje rezerve.

Ob takih izhodiščih je bila izdelava programa sanacije zelo zahtevna, ker se je bilo potrebno izogibati vseh večjih investicijskih vlaganj, za katera nismo imeli in še nimamo lastnih sredstev, najemanje kreditov pa je zelo problematično in težko izvedljivo. Če k temu prištejemo še specifičnost dejavnosti je dovolj jasno, da je vsaka pre-

orientacija v tej dejavnosti izredno draga in zahteva daljše obdobje, predvsem zaradi dragih in specifičnih naprav, ki jih ni mogoče uporabiti za druge dejavnosti.

Sanacijski program je potemtakem temeljil predvsem na analizi obstoječe proizvodnje z nakazanimi manjšimi investicijskimi vlaganji v grafično in kemijsko dejavnost, boljšem izkoriščanju obstoječih proizvodnih kapacitet ter forsiranju večje proizvodnje pri artiklih, ki prinašajo podjetju večjo akumulacijo.

Ker tako predvideni finančni efekti niso zadostovali za pozitivno poslovanje, je bil program usmerjen tudi na širšo družbeno skupnost, ki bi z določenimi razbremenitvami in spremembami neugodnih sistemskih rešitev lahko prispe-

vala k dodatnim finančnim efektom, s katerimi bi Cinkarna pokrila poslovno izgubo in preprečila še nadaljnje nastajanje izgube.

Zelo kmalu po izdelavi programa se je pri njegovem analiziranju ugotovilo, da so bili posamezni pričakovani pogoji v nekem smislu idealizirani, oziroma niso naleteli na močnejšo podporo pri širši družbi. Od pričakovanih zunanjih ukrepov in olajšav je bilo praktično realiziranih, oziroma delno realiziranih le nekaj in to predvsem tistih, ki niso predstavljali večjih finančnih učinkov. Posebno priznanje gre v tem primeru občini Celje, ki je v okviru svojih možnosti realizirala pričakovanja, njeni predstavniki pa nudili podjetju vso pomoč in razumevanje.

Istočasno so se slabšali pogoji na tržišču, zlasti pri nabavi osnovnih surovin. Nenehno je rasla cena cinkovih koncentratov, vedno težja pa je bila tudi preskrba z zadostnimi količinami.

Kot posledica teh gibanj je rasla tudi poslovna izguba v podjetju, kar je povzročalo težke probleme zaradi kritičnega pomanjkanja obratnih sredstev.

Organom upravljanja in vodstvu podjetja skupno z ustanovljenim sanacijskim odborom ni preostalo druge izbire, kot da se poglobi v analizo proizvodnje tistih obratov, ki so iz takih ali drugačnih razlogov povzročili največjo izgubo.

Ze prva podrobnejša analiza je pokazala, da predstavlja za podjetje osnovni problem proizvodnja v ekstraktivni metalurgiji. Brez eksaktnejših izra-

čunov je bilo možno ugotoviti, da ta proizvodnja ni v stanju konkurirati sodobnim tehnološkim postopkom pri pridobivanju metalnega cinka. Različni materiali z visoko vrednostjo, ki se v cinkovi rudi nahajajo in katere je moralo podjetje od proizvajalcev že plačati, ostajajo pri predelavi neizkoriščeni, na drugi strani pa je izkoristek v talilnici mnogo prenizek, da bi zagotavljal optimalno proizvodnjo.

Analiza Biroja za operativne in tržne raziskave pri Gospodarski zbornici SRS je potrdila naše ugotovitve, kar je omogočilo podjetju, da se loti realizacije že začrtanega programa.

Ker so nam vsem znane ugotovitve Biroja, obenem pa je bil o celotni problematiki obveščen kolektiv preko pisemnih informacij, preko posameznih sestankov in drugih oblik informiranja, ne bomo ponovno podajal teh ugotovitev, temveč je važno, da izhajamo iz sklepa organov upravljanja, ki določa zaustavitev ekstraktivne metalurgije in na osnovi tega sklepa ocenimo sedanje stanje ter začrtamo naše prihodnje akcije.

Cinkarna skupaj s sanacijskim odborom v tem času v okviru možnosti intenzivno razvija dejavnost preusmeritve proizvodnje in realizacije sprejetih odločitev za zaustavitev ekstraktivne metalurgije. Njene osnovne naloge, ki jih je potrebno kar najhitreje uresničiti lahko posplošimo na naslednje:

1. **Dokončno zaustaviti proizvodnjo v obratih, ki povzročajo izgubo podjetja zaradi negativnega finančnega efekta poslovanja.** Na to osnovno nalogo je vezanih še vrsta drugih o katerih bom spregovoril v nadaljevanju.

2. **Ugotoviti in ustvariti pogoje optimizacije celotne proizvodnje tako v obratih anorganske in organske kemije, kot v predelovalnih obratih metalurgije.**

3. **Ustrezno rešiti vprašanje odvečnih delavcev, ki bodo prosti ob zaustavitvi ekstraktivne metalurgije in zmanjšanju obsega dela v drugih dejavnostih predvsem na področju izven proizvodnje.**

4. **Izvesti določene organizacijske spremembe, ki bodo še konkretizirale osebno odgovornost do dela, vplivale na večje poslovne efekte in tako racionalizirale poslovanje.**

5. **Izdelati sanacijsko razvojni program, ki bo zagotavljal daljšo perspektivo podjetja.**

Navedene naloge obvezujejo predvsem Cinkarno, da posveti vso pozornost njihovi realizaciji. Da pa bi bila razprava bolj konkretna in bi pogojevala tudi sprejem posameznih sklepov in stališč organizacije, želim podrobneje analizirati omenjene naloge podjetja.

Sklep o zaustavitvi ekstraktivne metalurgije se že realizira. Zaustavitev vseh peči v talilnici je bila predvidena za 31.

oktober in temu primerno je bila ustavljena tudi že dobava osnovnih surovin in ostalega repromateriala. Ker prihaja v posameznih obratih do kritičnega pomanjkanja delavcev, mora podjetje iz obstoječih notranjih virov (to pa so predvsem viri v obratih, ki bodo zaustavljeni) takoj premestiti določeno število ljudi, kar zahteva predčasno zaustavitev posameznih peči, zato bo rok dokončne zaustavitve za določen čas podaljšan, saj je potrebno porabiti še ves obstoječi material.

Tesno se na to vprašanje navezuje možnost preorientacije sedanje cinkove prazarne na praženje piratov. Ta preorientacija je velikega pomena za Cinkarno, saj se bodo z njeno usposobitvijo močno zmanjšali fiksni stroški v ekstraktivni metalurgiji, ki ostanejo tudi po zaustavitvi. Obenem pa se s tem zagotavlja potrebna količina žveplene kisline za potrebe obrata TiO_2 , ki je v fazi izgradnje. Gotovo smo enotni v tem, da je potrebno te poizkuse izvajati čimbolj intenzivno in poiskati vse obstoječe možnosti za financiranje preorientacije, ki bo predvidoma zahtevala okoli 6 milijonov din.

Vendar je to samo ena od kompleksa nalog preorientacije Cinkarne. Ze sama študija Biroja za tržne raziskave je poudarila potrebo optimizacije vseh proizvodov Cinkarne, zlasti pa optimizacije v predelovalnih obratih metalurgije, ki pri sedanjem obsegu proizvodnje in kvalitete ne predstavlja pomembnejšega vira akumulacije.

Brez dvoma je eden od pomembnih dejavnikov v smeri optimizacije, na katere je Cinkarna v zadnjem obdobju stalno opozarjala v primerni stimulaciji zaposlenih delavcev. Iz

znanih vzrokov so bili pri delitvi OD v celoti odpravljeni vsi rezultati nagrajevanja po delu, kar je izredno nestimulativno vplivalo na obseg proizvodnje.

Če k temu dodamo še zelo nizke OD v Cinkarni, ki se v zadnjem obdobju velikega porasta vseh življenjskih stroškov niso spreminjali, je toliko bolj upravičena potreba po določeni spremembi v politiki nagrajevanja.

Sklep, ki ga je CDS sprejel na svoji zadnji seji je potemtakem zares nujen in upravičen. Pričakujemo tudi, da bo Občinska skupščina, ki je nosilec sanacije Cinkarne podprla ta

(Nadaljevanje na 6. strani)

Delovna konferenca cinkarniških komunistov

(Nadaljevanje s 5. strani)

sklep, zlasti še, ker je do spoznanja o nujnosti spremembe stimulacije prišel po temeljiti razpravi tudi sanacijski odbor.

Ceprav je to le začasna rešitev, ki naj bi veljala do korekcije celotnega pravilnika o delitvi OD, ki bo izdelana predvidoma do konca letošnjega leta, pa le predstavlja občuten korak v smeri sanacije, saj je realno pričakovati, da bo z boljšo stimulacijo bistveno porasla produktivnost, predlog sam pa omogoča tudi stimulacijo za znižanje vseh stroškov poslovanja.

Seveda se vsi zavedamo, da s tem še vedno ni rešen problem OD v tako imenovanih socialnih kategorijah, da sedanji najnižji OD v Cinkarni že dejansko ne zagotavlja v celoti niti eksistenčnega minimuma in so zato mnogi naši delavci prisiljeni, da si iščejo dodatna dela izven rednega delovnega razmerja.

Problem bi bilo lahko rešiti v primeru, da bi bila delitvena razmerja med posameznimi kategorijami nesorazmerna, vendar je dejstvo v tem, da je tudi stimulacija za visokokvalificirane kadre dokaj nizka in v primerjavi z mnogimi drugimi delovnimi organizacijami je naše podjetje na spodnjem delu lestvice nagrajevanja.

To je tudi osnovni razlog, da v podjetje ni mogoče dobiti novih sodelavcev — predvsem ekonomsko-komercialnih, ki jih

Cinkarna zelo potrebuje, če hoče ustrezno izpeljati začrtano preorientacijo v proizvodni in poslovni politiki podjetja nasploh.

Ce smo tako ugotovili, kako pomemben za večjo produktivnost je element ustrezne stimulacije, pa ne smemo zanemariti ostale elemente, ki lahko mnogo prispevajo k sanaciji Cinkarne. To so zlasti organizacijski ukrepi in medsebojni odnosi, od katerih rešitve je odvisna uspešnost posameznih akcij, neredko pa od tega tudi zavisijo odločitve posameznih delavcev, da ostanejo v podjetju, oziroma jih neurejeni odnosi intenzivneje spodbujajo, da si iščejo zaposlitve v drugih delovnih organizacijah.

Že na pretekli konferenci naše organizacije smo razpravljali o potrebi, da se v smislu bodoče orientacije podjetja ustanovijo in krepijo tudi ustrezne specializirane službe, kot so razni servisi za naše proizvode, obenem pa temeljiteje povezujejo tiste dejavnosti, katerih sodelovanje je pogoj za enotno poslovno-komercialno politiko. Sprejeto stališče je zlasti aktualno v tem obdobju, saj je pred nami zahtevna naloga za izdelavo sanacijsko-razvojnega programa, ki bo zahteval materialno angažiranje vseh umskih potencialov v Cinkarni. Danes podjetje še vedno ima precejšnje število visoko in višjestrokovnih kadrov, h katerim lahko

prištejemo vrsto naših tehnikov, ki zaradi daljše prakse ali drugih sposobnosti lahko učinkovito prevzemajo odgovorne delovne naloge, zato obstajajo možnosti, da maksimalno število le-teh vključimo v dejavnosti izven redne proizvodnje.

Zato pozdravljamo odločitev, da se praktično na novo formira močnejši razvojni sektor iz ljudi, ki so sposobni poiskati novih idej in jih tudi realizirati. Vsem nam je znano, da so naloge v vsakem razvoju podjetja zelo zahtevne, saj je potrebno pri osvajanju novih rešitev upoštevati tudi obstoječe tehnične in tehnološke možnosti za realizacijo, poznati je treba tržne pogoje, upoštevati obstoječo kadrovsko strukturo in gibanje kadrov ter še mnoge druge elemente.

Mislim, da je uspešno delo bodočega razvoja odvisno od eksaktnosti ciljev, ki si jih bo sektor postavil, od notranje delitve dela in ne nazadnje tudi od primerne stimulacije kadrov, ki bodo na področju razvoja delali. Razumljivo je, da bi bilo napačno, če bi se sedanji razvoj usmeril le v iskanje novih rešitev, ker so za to možnosti zelo omejene, zlasti še, če upoštevamo finančne težave podjetja, ki ni v stanju vlagati sredstev v investicijsko izgradnjo, zato bo nedvomno njegova naloga, da vztrajno išče možnosti racionalizacije in modernizacije pri obstoječi proizvodnji,

kar tudi lahko močno vpliva na ugodnejši finančni efekt poslovanja.

Vzporedno z ustanavljanjem tega važnega in nujnega oddelka pa se veže tudi proces proizvodnje v obstoječih obratih. Vodenje proizvodnega procesa bodo morali večji del prevzeti tehniki z daljšo delovno prakso, kar se prakticira že tudi sedaj.

Največji del njihovega delovnega časa bo gotovo posvečen operativnim nalogam, zato ni realno pričakovati večjega deleža študijskega dela v samem procesu proizvodnje. Najbrž bi bilo smiselno razmišljati o ustanovitvi posebne priprave proizvodnje, ki bi skrbela in nosila tudi vso odgovornost za celoten potek določene proizvodnje, od priprave surovin do receptur za posamezne postopke. S tem bi bilo možno bistveno znižati proizvodne stroške, saj bi ta priprava študijsko spremljala vse stroške, uvažala slabše kvalitete surovin, ki pa so tudi bistveno cenejše, v tok proizvodnje ter razvijala programe za izdelavo dopolnilnih konjunktturnih proizvodov, katere je ob obstoječi tehnologiji možno proizvajati.

Seveda je opravičenost ustanovitve take priprave proizvodnje odvisna od strokovno tehničnega mnenja, ki mora zagotoviti ustrezne oblike za uresničitev predlagane optimizacije celotne proizvodnje in poslovanja.

(Nadaljevanje na 8. strani)

PRIZNANJE IN ZAHVALA DAROVALCEM KOŽE

Že v prejšnji številki »Cinkarnarja« smo poročali o izredno požrtvovalnem in tova-

riškem dejanju treh naših sodelavcev: voznika traktorja Alberta Teržana in strojnih

ključavničarjev Ivana Pecka ter Riharda Stančiča, ki so pri-skočili na pomoč hudo opečnemu tovarišu Leopoldu Gubenšku, ko so mu s svojo kožo verjetno rešili življenje.

Vsi trije tovariši so skupno darovali okoli 2.000 cm² svoje kože. Za njihovo izredno odločitev jih je podjetje po sklepu poslovnega odbora nagradilo s spominskimi darili — ročnimi urami in sedemdnevni okrevanjem v Logarski dolini, zavedajoč se pri tem, da za tako dejanje ni plačila niti besed s katerimi bi se jim lahko zahvalili.

Ko so se vrnili s sedemdnevnega okrevanja v Logarski dolini so se jim zahvalil za njihovo human odejanje glavni direktor Franjo Klinger, dipl. inž. (tovarišu Teržanu izroča spominsko darilo — ročno uro, na prvi sliki), tovariš Viktor Skale (na sliki v sredini) v imenu samoupravnih organov, Martin Andrejaš v imenu sindikalne organizacije in direktor kadrovske splošnega sek-

torja Franjo Tovornik (na tretji sliki) v imenu podjetja.

IZOBRAŽEVANJE IN PREIZKUS ZNANJA O VARSTVU PRI DELU

Služba varstva pri delu opozarja vodilne delavce podjetja, da so dolžni upoštevati določila Temeljnega zakona o varstvu pri delu v zvezi z izobraževanjem in preizkusom znanja o varstvu pri delu.

PO 66. ČLENU TEMELJNEGA ZAKONA o varstvu pri delu je delovna organizacija dolžna poskrbeti, da vsakdo, preden je razporejen na delo, spozna delovne pogoje in nevarnosti dela oziroma ukrepe in sredstva za varstvo pri delu med zaposlitvijo in skrbi za njegovo vzgojo in izpopolnitev njegovega značaj s področja varstva pri delu.

PO 67. ČLENU TEMELJNEGA ZAKONA o varstvu pri delu mora delovna organizacija vzporedno s strokovnim izobraževanjem poskrbeti tudi za strokovno izobraževanje iz tvarine varstva pri delu.

POLEG TEGA JE DELOVNA ORGANIZACIJA DOLŽNA SKRBE TI ZA PREVERJANJE ZNANJA IZ TVARINE VARSTVA PRI DELU.

Republiški zakon o varstvu pri delu pa v členu 8. jasno določa, da delavec, ki nima potrebnega znanja o varstvu pri delu — v tem primeru tudi ta, ki ni opravil preizkusa znanja (čl. 7.) ne sme samostojno voditi ali nadzorovati delo. Prepoved se ne nanaša na opravljanje, nadzorovanje ali vodenje del za katera delavec potrebuje, vendar nima znanja o varstvu pri delu. (Nanaša se na delovna mesta pri katerih je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja).

Kršitev te zakonske prepovedi se kaznuje po 2. točki 31. člena Republiškega zakona o varstvu pri delu z denarno kaznijo.

DELOVNA ORGANIZACIJA 300,00 do 5.000,00 din
ODGOVORNA OSEBA 30,00 do 500,00 din

Pričakujemo, da se vodstva obratov tega zavedajo ter pravočasno prijavijo izobraževalnemu centru vodje proizvodnje, izmenovodje in skupinovodje za opravljanje preizkusa znanja.

KAKO SMO POSLOVALI V DEVETIH MESECIH

(Nadaljevanje s 4. strani)

PREGLED FINANČNEGA USP EHA PO OBRATIH PER 30. 9. 1970

Opis	Metalurgija	Kemija	Vzdrž. obrati	Skupne službe	Ostalo Celje—Mozirje	Skupaj
Fakturir. real.	113.485.166,96	84.211.392,16	3.145.617,28	3.483.564,37	1.081.065,79	205.406.806,56
Drugi dohodek	—	—	—	4.649.424,92	—	4.649.424,92
Celotni dohodek	113.485.166,96	84.211.392,16	3.145.617,28	8.132.989,29	1.081.065,79	210.056.231,48
Stroški real.	120.464.707,31	67.322.235,13	2.623.840,91	30.391.794,57	3.628.031,80	224.430.609,72
Izredni izdatki	—	—	—	2.899.971,94	—	2.899.971,94
Skupaj :	120.464.707,31	67.322.235,13	2.623.840,91	33.291.766,51	3.628.031,80	227.330.581,66
Dobiček — izguba	— 6.979.540,35	16.889.157,03	521.776,37	— 25.158.777,22	— 2.546.966,01	— 17.274.350,18
Vkalk. pog. obvez.	5.370.399,02	72.506,22	40.995,75	4.390.021,50	64.577,57	9.938.500,06
Vkalk. zak. obvez.	773.179,39	362.799,38	323.088,14	2.421.146,42	178.466,50	4.058.681,83
Vkalk. oseb. doh.	9.271.742,71	3.203.040,67	5.281.505,69	5.882.213,39	1.780.209,44	25.418.711,90
Skup. vkalk. doh.	15.415.321,12	3.638.346,27	5.645.589,58	12.693.383,31	2.023.253,51	39.415.893,79
Dohodek	8.435.780,77	20.527.503,30	6.167.365,95	— 12.465.393,91	— 523.712,50	22.141.543,61

UGOTOVITEV DOHODKA IN NJEGOVA RAZDELITEV PER 30. 9. 1970

INDUSTRIJSKI OBRATI

Fakturirana realizacija	205.406.806,56
Drugi dohodki	4.649.424,92
Celotni dohodek	210.056.231,48
Porabljena sredstva	185.014.715,93
Izredni izdatki	2.899.971,94
Dohodek :	187.914.687,87
	22.141.543,61

RAZDELITEV DOHODKA

Za pogodb. obveznosti	9.938.500,06
Za zakonske obveznosti	4.058.681,83
Za osebne dohodke	13.997.181,89
Vkalkulirani doh. v real.	39.415.893,79
Dobiček — izguba I.	17.274.350,18

KRITJE DRUGIH OBVEZNOSTI IZ DOHODKA

Nevkalk. oseb. dohodki za izred. prisp.	30.851,20
Sred. za stan. izgradnjo	1.194.112,90
Sred. tek. skup. porabe	859.522,80
Dobiček — izguba II	2.084.486,90
Medletni celotni dohodek	19.358.837,08
Vrednost surovin iz predelave	210.056.231,48
Medletni celotni dohodek	8.816.067,00
	201.240.164,48

Klubi OZN in mladina v delovnih organizacijah

V letošnjem letu praznujemo 25. letnico OZN. Nam, Jugoslovanom, ta jubilej še posebno velike pomeni, saj je naša država ena tistih, ki v načelih svoje zunanje politike dosledno sledijo idejam OZN.

V Sloveniji smo že vse leto priče številnih akcij, s katerimi poizkušamo prikazati delo in pomen OZN v petindvajsetih letih njenega obstoja. Pobudnik in organizator velike večine teh akcij je organizacija klubov OZN.

Klubi OZN delajo kot idejna jedra med mladino že trinajst let. Vsak klub združuje skupino ljudi, ki se želijo seznaniti in ukvarjati z aktualnimi družbenimi problemi. Pri tem pa se delo klubov ne omejuje zgolj na proučevanje dela OZN in njenih specializiranih organizacij. Mladi lahko v klubih razpravljajo o vseh aktualnih družbenih dogodkih, ki jih posredno ali neposredno zadevajo. Tako delo je veliko bolj zanimivo in uspešno in privedlo do precejšnjega razmaha v organizaciji klubov OZN v Sloveniji, saj šteje po trinajstih letih obstoja okrog 300 klubov, ki marsikje v Sloveniji predstavljajo pomembna idejna jedra.

Klubi so močno zaživel na osnovnih in srednjih šolah, pomankljivost v delu organizaci-

je klubov OZN pa je nedvomno v premajhnem številu klubov v delovnih organizacijah. Zavedamo se, da se organizacijskega koncepta dela, ki je v navadi v klubih na šolah, ne da enostavno prenesti na klube v delovnih organizacijah. Popolnoma nesmiselno pa bi bilo trditi, da so klubi oblika dela z mladino, ki se obnese le v šolah. Napačno je tudi stališče, da so mladi delavci manj zainteresirani za družbeno problematiko kot mladina v šolah. Prav gotovo pa je res, da se mladi v delovnih organizacijah bolj zanimajo za čisto določene probleme, ki niso toliko zanimivi za šolsko mladino. Tudi takšna, idejna razlikovanja je treba pri klubih v delovnih organizacijah upoštevati.

Mnoge naše delovne organizacije sodelujejo s podjetji iz drugih držav. Nedvomno mlade delavce to sodelovanje zanima. Prav gotovo bi bilo zanje tudi zanimivo seznaniti se z ozadjem tega sodelovanja, s položajem gospodarstva v državah, ki sodelujejo z nami, z mednarodnimi gospodarskimi združenji itd. Delo specializiranih organizacij OZN na tem področju je zelo živahno in pogostokrat tudi v bistvu mnogo bolj zanimivo, kot se to zdi na prvi pogled.

Organizacija klubov OZN bo prav gotovo storila vse, da se delo klubov uveljavi tudi v naši delovni organizaciji, zato razmislimo o ustanovitvi kluba.

Spoštovani sodelavci!

Ceprav malo pozno se vam oglašam iz Slavonske Požege, kjer služim vojaški rok. Na vojaško suknjo in ostale vojaške navade sem se kar v redu navadil. Imam nekaj kolegov Slovencev, tako da večkrat tudi kakšno slovensko rečemo. Beseda da besedo in pogovor večkrat uide na naše prejšnje delo. Zato se večkrat spomnim na Cinkarno in na moje prejšnje delovno mesto. Zanima me, če bi mi lahko pošiljali naš časopis »Cinkarnar«. Če je to mogoče mi ga prosim pošiljajte, da bom saj malo seznanjen s stanjem v podjetju v katerem sem bil zaposlen. Med prebiranjem časopisa »Cinkarnar« mi bo čas hitreje minil, kot je že marsikateremu, ki ga je dobival. Za uslugo se že naprej najlepše zahvaljujem. S tovariškimi pozdravi vas pozdravlja

Stanič Rihard,
V.P. 6223/4c
Slavonska Požega

Indeks	
I.—IX. 1969 I.—IX. 1970	I.—IX. 1969 = 100
973,44	1.045,72
	107,42

DELOVNA KONFERENCA CINKARNIŠKIH KOMUNISTOV

(Nadaljevanje s 6. strani)

Druga stvar so medsebojni odnosi v podjetju in delo z ljudmi. Dobro vemo, da se problem odnosov vedno zelo zaostri, ko pride podjetje v gospodarsko krizo, saj se v takih primerih odpre vrsta novih nalog, ki jih je potrebno dodatno izvrševati. Stalno je prisoten tudi problem pomanjkanja finančnih sredstev, stimulacija ni ustrezna vloženemu delu in tako prihaja do posameznih konfliktov, ki lahko ob prepočasnem reagiranju povzročijo večje motnje v poslovanju.

Že v kali je treba preprečevati pojave samovolje, prekoračitve pristojnosti in spremljati prizadevanje posameznikov na delovnih mestih. Polna zaposlenost na vseh ustreznih delovnih mestih je najboljšje zagotovilo za dobre medsebojne odnose, ker pri tem odpadejo razni očitki, da posamezniki ne vlagajo dovolj prizadevanja v svoje delo ipd.

Ponovno je potrebno opozoriti, da se delavcem zlasti v proizvodnji posveča premajhna skrb. Tu ne gre samo za višino stimulacije, ampak za stike predpostavljenih z njimi. Opaža se, da se posameznih obratnih sestankov, ki predstavljajo zelo ugodno možnost temeljitega informiranja in izmenjave mnenj, premalo udeležujejo posamezni odgovorni vodstveni in vodilni delavci, ki bi lahko na ta način temeljito spoznali problematiko v posameznih obratih, oddelkih in službah, obenem pa ustvarili tako javno mnenje, ki bi temeljilo na resničnih dejstvih.

Na današnji konferenci je tudi mesto, da ovrednotimo, oziroma analiziramo zelo pogoste informacije, po katerih naj bi se podjetje razbilo na več delov. Slišali smo tudi že konkretne variante. Komunisti moramo takšne informacije najostreje zavračati kot neresnične in v celoti nesprejemljive.

Cinkarna lahko svojo sanacijo izvede in se razvije v modernejše in bolj rentabilno podjetje le povezana v celoto z vsemi obrati, od katerih so nekateri trenutno bolj akumulativni, drugi pa zopet manj, kar se v procesu gospodarskega razvoja pogosto menja.

Kolektiv, ki je v preteklosti stalno vlagal tudi na račun OD vsa sredstva v razširjeno reprodukcijo je že s statutom in drugimi splošnimi akti zelo nedvoumno izrazil svojo zahtevo, da ne bo dopuščal nobenih teženj, ki bi vodile k dezintegraciji, nasprotno z določili svojih aktov široko odpira možnost poslovnega sodelovanja, integracije in drugih oblik sodelovanja z drugimi delovnimi organizacijami tako v državi, kot izven nje, s pogojem da te oblike izboljšajo in racionalizirajo sedanjo proizvodnjo in poslovanje.

Cepprav ne zanikamo, da obstajajo tudi v podjetju posamezniki, ki bi jim morda ustrezala politika dezintegracije ipd., pa zelo dobro vemo, da v posameznih neformalnih skupinah v širši družbeni skupnosti te ideje padajo na ugoden odziv. Od občinskih vodstev in predstavnikov javnega mnenja pričakujemo, da bodo obsojali take poizkuse, ki ne vodijo k sanaciji in perspektivnemu razvoju podjetja, s strani podjetja pa smo tudi dolžni reagirati na vse take pojave in jih odločno obsoditi.

Da ne bi razširjal uvodnega poročila, ki se dotika le nekaterih vprašanj dela in poslovanja v Cinkarni ter nakazuje posamezne rešitve v perspektivi, želim seznaniti člane z glavnimi nalogami od katerih se posamezne nanašajo tudi na predstavniške, oblastne in druge organe ter organizacije in so bile sprejete delno že tudi v informaciji o sanaciji celjske Cinkarne, katera je bila posredovana vsem predstavnikom posameznih organov in institucij v republiki in občini. Osnovne naloge bi lahko strnili v naslednje:

1. V najkrajšem času je po-

trebno organizirati in izvesti še vse preostale priprave za realizacijo prej omenjenih nalog pri preorientaciji podjetja in njegovega prihodnjega poslovanja. To zajema, kot je iz poročila že razvidno, kar pa bo verjetno razprava še konkretizirala, mobiliziranje vseh obstoječih potencialov za ureditev kadrovskih, organizacijskih, tehnoloških in drugih priprav, katere bo možno izvršiti le z doslednim upoštevanjem sklepov organov upravljanja in določil splošnih aktov podjetja. Sekretariat organizacije ZK bo v okviru svojih možnosti spremljal realizacijo teh nalog in sodeloval pri ustvarjanju ustreznih pogojev za izvedbo posameznih akcij in realiziral odstopanja od dogovorjenih stališč.

2. Ustavitve ekstraktivne metalurgije nosi s seboj tudi visok delež tako imenovane dediščine, to je obveznosti, ki se bremenijo te obrate. Vztrajno je potrebno iskati najugodnejšo rešitev za zmanjšanje teh obveznosti ali njihovo odpravo, s čimer bomo zagotovili ustrežnejšo perspektivo ostalemu podjetju.

3. Prilagoditi je treba organi-

zacijske rešitve novim potrebam, kjer mora priti v čim večji meri do izraza individualna odgovornost za delo in sodelovanje posameznih delovnih enot ter sektorjev, kar je pogoj za enotnost uresničevanja poslovnih politike podjetja. To sodelovanje je poleg drugih zlasti važno na področju proizvodno-komercialne politike, ker se lahko na ta način proizvodnja uspešno vključuje v zahteve današnjega trga.

4. utrjevati in krepiti je treba dejavnost komunistov na področju pravičnega informiranja, kreiranja javnega mnenja, ustvarjanja večje delovne discipline in odločnejšega spopadanja z vsemi mnenji in tendencami, ki razdiralno vplivajo na enotnost poslovne politike podjetja.

Na koncu naj omenim, da od današnje konference pričakujemo predvsem realen dogovor za enotno izvrševanje bodočih nalog podjetja, ker se bo tako najlažje realizirala želja našega kolektiva, da se podjetje čim prej otrese sedanjih problemov in začne dosegati ugodnejše poslovne rezultate.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

S SEJE POSLOVNEGA ODBORA

Povečanje cene toplega obroka

Zaradi podražitve kruha je poslovni odbor sprejel predlog oddelka za družbeni standard, da se cena toplega obroka poveča od sedanjih 3,45 na 3,53 din za obrok. Podražitev 0,08 din na obrok.

Poslovni odbor je v soglasju z obratovodstvom talilnice odobril tovarišu Miodragu Daniloviću 15 dni izrednega neplačanega dopusta.

Imenovana je centralna inventurna komisija

Na predlog glavnega direktorja je poslovni odbor imenoval centralno inventurno komisijo v sestavi Miloš Rant, dipl. ing., šef organizacijskega oddelka — predsednik, Janko Ločičnik, šef nabavne službe — član, Avgust Praznik, strokovni delavec v pravni službi — član. Tovarišica Irena Renčelj iz finančnega sektorja pa bo vodila administracijo komisije.

Službeno so potovali Tovariš Anton Benčina, dipl. ing. je službeno potoval v Italijo, da je s tujimi dobavitelji cinkovih koncentratov uredil naše pogodbene obveznosti; moral

je stornirati nadaljnjo dobavo koncentratov.

Tovariš Aleksander Rojnik je službeno potoval v Zahodno Nemčijo in Svico. Tovariš Rojnik je moral z inozemskimi firmami urediti nabavo in uvoz opreme za izgradnjo grafike III. in IV., ker bodo opremo za grafiko predvidoma financirale, oziroma kreditirale dve inozemske firme.

Tovariš Vili Raznožnik, dipl. ing. je potoval v Fran-

cijo, kjer je s francosko firmo razčistil vprašanje bilance vode, problem regulacije in tehnične detajle v zvezi za opremo za izgradnjo titanovega belila.

Tovariša Bojan Marolt, dipl. ing. in Bojan Horvat sta odpotovala v Nemčijo, da bi razčistila prodajo cinkove žice v Nemčijo, saj je izvoz le-te skoraj popolnoma prenehal.

Tovariš Vilko Lipuš pa je potoval v London, da bi tam uredil nabavo cinka za našo valjarno.

Pri garažah našega društva Ljudske tehnike je vedno živahno; motorizirani člani prihajajo »zdravit« svoje konjičke

Civilna zaščita v novem zakonu o narodni obrambi

(Nadaljevanje)

Če je razporejen v JLA ali v teritorialno obrambo, je občan vojni razpored vpisan v osebno vojaško izkaznico. Razpored na delo v delovno organizacijo ali civilno zaščito je lahko določen tudi drugače: lahko je tudi vpisan v vojaško izkaznico ali v delovno knjižico, lahko pa je tudi sporočen ustno ali kako drugače. Važno je torej poudariti, kdorkoli ima razpored, je dolžan, da se v trenutku mobilizacije ali izbruha vojne nemudoma javi na določenem mestu oziroma na določeno dolžnost. Vsi zaposleni ljudje, ki nimajo razporeda v oboroženih silah ali v drugi delovni organizaciji, ostanejo na svojih mestih. To velja za njihov razpored, dokler se ne spremeni.

ČAKATI ALI NE ČAKATI NA POZIV

Sporočilo, da je dežela napadena in razglas splošne mobilizacije je naredba in poziv vsem razporejenim občanom, da se takoj javijo na svoje vojne dolžnosti, vsem vodstvom in organizacijam pa, da takoj ukrepa po vojnih načrtih.

Sporočilo, da je izbruhnila vojna, se praviloma takoj objavi po radiu, televiziji, tisku, razglasu, toda tudi na vse druge primerne načine: s sirenam, zvonjenjem, po telefonu itd.

Treba si je zapomniti, da se v primeru javne splošne mobilizacije vsakdo takoj javi na kraju, vpisanem v vojnem razporedu ali sporočenem kako drugače. To velja posebej za občane, ki imajo v vojnem razporedu napisano, da se javijo »takoj«. Takoj pa se javijo tudi občani, ki imajo v razporedu napisano, da se morajo javiti v kakem drugem času, na primer v 24 urah ali v 30 urah po razglasu mobilizacije. Do tega časa morajo namreč biti njihove enote ali ustanove popolnoma in sposobne za vojne akcije. To je torej skrajni čas, do katerega se morajo občani javiti na določenem kraju. Kolikor mobilizacija poteka po posameznih pozivih, je treba na vojno dolžnost kreniti po prejemu poziva.

HITRO NA OZNAČEN KRAJ

Občan je dolžan, da se na najhitrejši možni način javi na kraju, ki mu je označen z vojnim razporedom, sporočen s posameznim pozivom ali javnim razglasom. Kako bo prišel do določenega kraja, je odvisno od okoliščin in možnosti: peš, s sredstvi javnega prometa, z drugimi prevoznimi sredstvi, z lastnim prevoznim sredstvom, če je to sredstvo razporejeno v isto enoto ali če ga je treba izročiti

na istem ali mimogrede na kakem drugem mobilnem zbirališču.

Državljan ima pravico uporabiti storitve vseh prevoznikov, potujočih v isti smeri kakor on. Prevozniki so mu dolžni ustreči, razen če v vozilu ni prostora ali če je preobremenjeno.

POSTOPEK V PRIMERU ČE SE NI MOGOČE ODZVATI POZIVU

Če se občan ne more javiti na kraju, označenem v pozivu zaradi vojnih akcij, porušeni prometnih zvez, trenutnih elementarnih nesreč, zato ker se je v trenutku, ko je vojna izbruhnila mudil daleč od svojega bivališča oziroma od kraja, kjer naj bi se javil in podobno, se mora prijaviti organu narodne obrambe svoje občine, oziroma organu narodne obrambe najbližje občine in ukrepati po naročilu teh organov.

PREPREČNOST ZARADI BOLEZNI

Samo hujša bolezen je lahko razlog, da se občan ne odzove pozivu. Občan, ki se zaradi bolezni ne more odzvati pozivu, je dolžan preko katerega člana svoje družine ali najbližjega sosedu obvestiti o tem občinski organ za narodno obrambo.

NAMESTO V SVOJO - V DRUGO ENOTO

Če se na poti proti kraju, označenem v vojnem razporedu, primeri kaj neprečkanega, tako da občan sploh ne more pri-

speti ali lahko prispe, toda z zamudo, lahko ravna odvisno od razmer na več načinov:

– krene lahko za svojo enoto, če kaže, da se ji bo kmalu priključil,

– javi se lahko najbližjemu organu narodne obrambe ali kakemu drugemu organu oblasti in ravna po njunem naročilu in navodilu.

OBČAN, KI NIMA VOJNEGA RAZPORA

Če se izjemoma zgodi, da kdo ni razporejen na vojno dolžnost in torej v primeru vojne ne ve, kje je njegovo mesto in kaj naj stori, ne zapusti stalnega bivališča, ker bo pozvan in razporejen pozneje. Če se ne mudi v kraju stalnega bivališča in če se ne more vrniti, se mora prijaviti najbližjemu organu narodne obrambe, da dobi razpored.

OBČANI, KI SE MUDE V TUJINI

Občan, ki se mudi v tujini, se po najhitrejši poti napoti v domovino in se javi občinskemu organu za narodno obrambo svoje ali najbližje občine. Če ne more prispeti v domovino zaradi velike oddaljenosti, se javi diplomatskemu ali konzularnemu predstavniku SFRJ v tujini, da dobi nadaljnja navodila.

PROSTOVOLJCI

Občani, ki se žele prostovoljno vključiti v oborožene sile oziroma z orožjem boriti proti napadalcu, se prijavijo občinskemu organu za narodno obrambo svoje ali najbližje občine.

Za prostovoljce veljajo v tem primeru občani, ki v tem trenutku niso vojaški obvezniki. Tudi vojaški obvezniki, ki nimajo vojaškega razporeda v oborožene sile, se lahko prijavijo v oborožene sile.

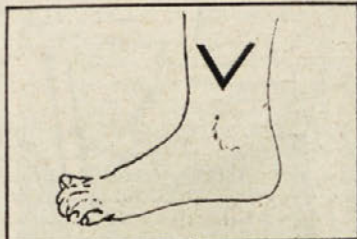
Vse občane, ki se prostovoljno javijo in izrazijo željo, da se razporede v oborožene sile (prostovoljci in nerazporejeni vojaški obvezniki) vpišejo občinski organi za narodno obrambo v posebno evidenco.

Razpored in pošiljanje teh občanov v oborožene sile potekata po odloku pristojnih organov za narodno obrambo v odvisnosti od okoliščin in potreb.

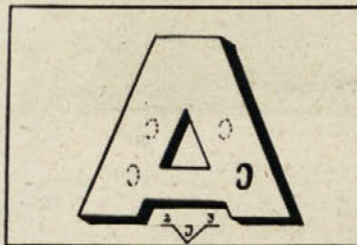
P. P.

– Konec –

Palindromna rebusa

REBUS

Sodelujte v
Cinkar-
narju

CINKARNAR 9

»Mini kranjska z dodatkom«. Pred dnevi nam je nek sodelavec prinesel pokazati kranjsko klobaso, dobil jo je za malico, ki je bila narejena res po mini modi (kar ni več moderno) in po novem »gorgonzola – Gavrilovič« postopku (bila je namreč plesniva) – na sliki

Z NAŠIMI NEKDANJIMI

Sindikalna organizacija je letos priredila svojevrstno srečanje naših nekdanjih sodelavcev, organizirala je namreč izlet, ki se ga je udeležilo okoli 150 upokojencev. Pot je vodila od Celja preko Ptujja, Ormoža, do Jeruzalema, nadalje preko Radencev in Maribora do Celja. Ze pred 6. uro zjutraj so začeli prihajati nekdanji cinkarnarji pred hotel Celela, kjer je bilo zbirališče

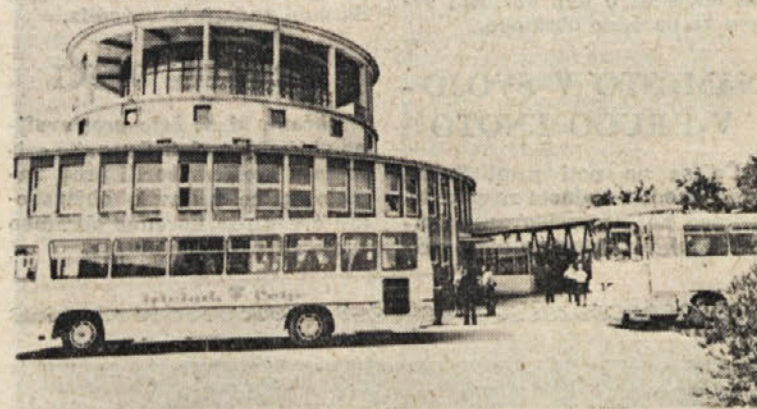
izletnikov. Zelo hitro so se našli tisti, ki so nekoč skupaj delali — ponovno srečanje po mnogih letih je bilo sila pristržno. Ko so prišli trije avtobusi, so bili vsi sedeži zelo hitro zasedeni.

Prvi postanek je bil pri ptujskem gradu. Ker je bil muzej še zaprt, so se izletniki pohiteli malce okrepčati v grajski restavraciji. Nato so si pod strokovnim vodstvom kusto-

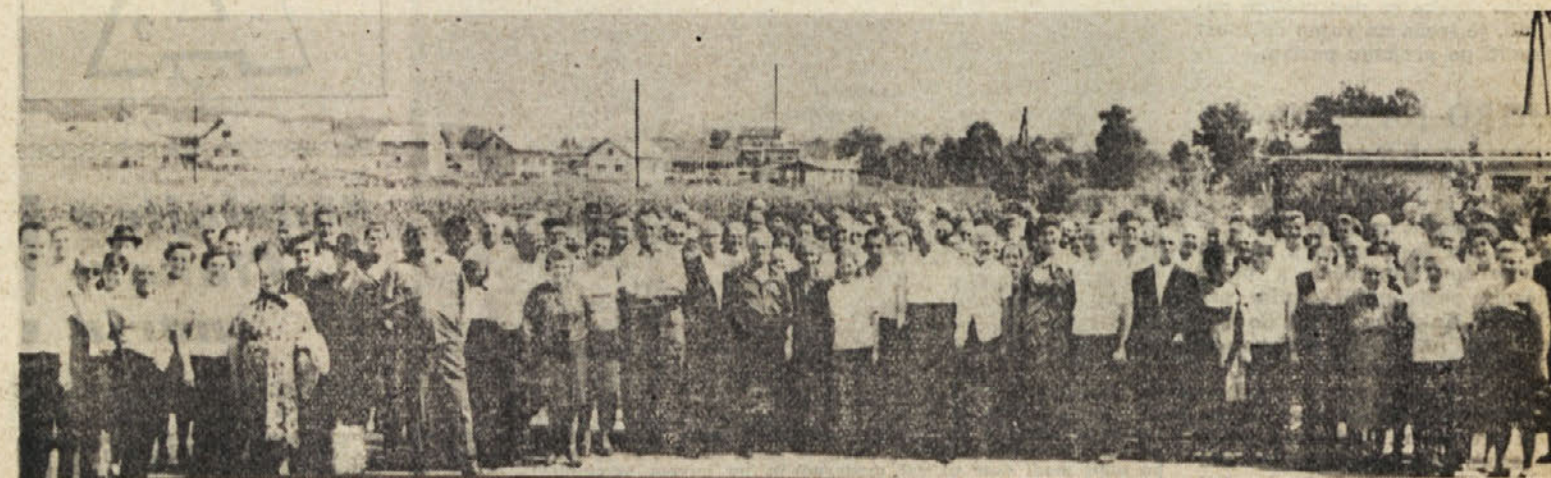
sa ptujskega muzeja ogledali številne kulturnoznanstvene in umetniške znamenitosti, ki so razstavljene v grajskih dvoranah. Zaradi svoje pomembne strateške lege ima Ptuj precej burno preteklost. Ze v dobi rimskega imperija je bil važno trgovsko in obrtno središče ter sedež carske postaje za vso Panonijo do Donave. Po propadu rimskega imperija je Ptuj prišel v slovansko last, spada med najstarejša slovenska mesta.

Današnji ptujski grad je nastal na ruševinah rimske utrdbe in je skozi stoletja spreminjal svojo podobo. V 16. oziroma 17. stoletju, v

času turških vpadov, je kot obrambna trdnjava odigral izredno pomembno vlogo. V 16. stoletju so ga Habsburžani prodali baronom Leslijem, ki so grad preuredili v moderno palačo. V 19. stoletju so ga kupili Herbersteini, ki so ga imeli v posesti do nacionalizacije leta 1945. Takrat je bil grad preurejen v muzej.

Naslednja zanimivost je bila ogled vinske kleti »Jeruzalem« (slika v sredini na 10. strani), velikega obrata podjetja Slovenija vino, ki ima kapaciteto 450 vagonov vina. Vodič je obiskovalcem razkazal klet in jim razlagal, kako poteka proizvodnja žlahtne kapljice. Grozdje dovajajo iz vinogradov, ki skupaj merijo okoli 500 hektarjev. V času trgatve stisnejo okoli petnajst vagonov grozdja dnevno le-tega nato transportirajo v posebne sode. Mošt

SODELAVCI NA IZLETU

nato po ceveh transportirajo v velikanske sode (slika v sredini levo na 10. str.), kjer nato dozoreva. Sodi se nahajajo v šestih nadstropjih — globoko pod zemljo. Ko vino dozori, ga prodajajo v sodih ali v steklenicah: dnevno napolnijo z vinom od 900 do 1.000 steklenic. O »žlahtnosti« kapljice se je lahko prepričal vsak udeleženec v degustacijski sobi, kjer je lahko polzkusil dvojce vrst vin (slika desno zgoraj na 11. strani). Pred ogledom kleti je moral vsak udeleženec plačati vstopnino, ko pa je klet zapuščal je dobil »za okrepčilo« steklenico vina.

Po kosilu na vrtu v hotelu »Jeruzalem« v Ormožu je izletnikom spregovoril direktor kadrovskega splošnega sektorja tovariš Franjo

Tovornik (slika desno zgoraj na 10. strani).

Zopet so se zavrtela avtobusna kolesa in odpeljala dobro razpoložene izletnike mimo nepreglednih vinogradov do znamenitega Jeruzalema, griča, kjer ima veliko vinogradniško gospodarstvo svoje središče. Kdo bi se tu odrekel degustaciji pristnega jeruzalemskega? Nekateri so posedli k mizam (slika levo zgoraj), drugi so si ogledali, kako izgleda sod odnotraj (slika v sredini), nekateri so pa veselo zapeli (slika spodaj). Kljub zapeljivim možnostim ni bil nihče »preutrujen«.

Na poti proti Celju so vsi skoraj enoglasno dejali »Takih izletov si še želimo«.

DELAVSKA UNIVERZA PRIREJA

• Ponedeljek, 16. novembra ob 19.30 uri POTEPO KENJI — snemalec TV Rudi Klarič — nepoznane znamenitosti in kontrasti — film.

• Sreda, 18. novembra ob 19.30 uri SLOVENSKA TELEVIZIJA — predstavljamo vam TV Ljubljano. Prikazali vam bomo najboljše dosežke zadnjih let — večer bo pripravil naš znani realizator Beno Hvala.

• Ponedeljek, 23. novembra ob 19.30 uri NA CESTI NISI SAM — ta večer posvečamo varnosti v prometu — krvavi davek naših cest je iz dneva v dan večji — ali smo se zamislili in poiskali vzroke? Sleherni Iržavljani je poklican, da pomaga pri reševanju tega težkega problema.

• Sreda, 2. decembra ob 19.30 uri MODERNO SLIKARSTVO (od Cézanna do danes) barvni diapozitivi. Predava kustus pedagog

Moderne galerije Breda Misja.

• Sreda, 2. decembra ob 19.30 uri LEPOTA NARAVE IN DINAMIKA ŠPORTA (200 barvnih diapozitivov). Potovanje po otoku Hvaru. Izleti v slovenski alpski svet. Prizori z mednarodnih športnih prireditel v Sloveniji: predava prof. Mirko Kambič.

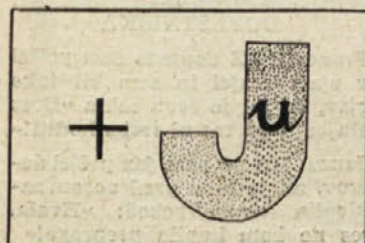
• Ponedeljek, 14. decembra ob 19.30 uri ARAB-SKE DRŽAVE IN IZRAEL (200 barvnih diapozitivov) predava novinar Andrej Novak.

• Sreda, 16. decembra ob 19.30 uri SSSR: LENIN-GRAD—MOSKVA. Predava reporter in snemalec TV Ljubljane Rudi Klarič — film.

• Ponedeljek, 21. decembra ob 19.30 uri AMERIKA DANES — predava novinar Drago Kralj — barvni diapozitivi.

REBUS

ZAHVALA

Obžalujem neprimerno vedenje do tovariša Leopolda Smo-na in se mu zahvaljujem, ker ni zahteval odškodnine za povzročeno škodo.

Ivan Sluga

CINKARNAR 11

Vprašanje:

Iz razprav na delavskem svetu vemo, da je pravi vzrok za ustavitve naše talilnice v tem, da so v zadnjem času cinkovi koncentracije predragi. Kaj za druge talilnice koncentracije niso predragi?

J. R.

Odgovor:

Od marca 1969 opažamo veliko pomanjkanje cinkovih koncentratov ne samo pri nas doma temveč tudi v svetu nasploh. Vemo, da je prav v zadnjem času pričelo obratovati nekaj modernih elektroliz cinka in visokih peči po tako imenovanem »ISP«-tehnološkem procesu. Vsi omenjeni obrati požirajo vsakodnevno ogromne količine koncentratov, tako da rudniki le s težavo krijejo potrebe po rudnih surovinah. Ker pa prav tile novi obrati izkoriščajo do maksimalne stopnje ne le glavno vsebino koncentratov, to je cink, temveč tudi vse ostale spremljajoče metale, kot so kadmij, baker, svi-

nec, srebro, zlato, germanij, indij itd. so pripravljeni plačevati rudnikom poleg cinka tudi vse ostale elemente. Kot je znano, naša Cinkarna izkorišča okoli 85 % cinka, ostalih 15 % cinka pa se pri proizvodnji izgubi. Od vseh ostalih metalov je moč pri nas pridobivati kadmij in tudi svinec. Vse ostalo pa gre v pepelu na haldo. Iz tega sledi, da tudi ostali obrati v svetu, ki imajo enak ali podoben tehnološki proces, kot je v Cinkarni Celje, ne morejo plačati metalov, ki jih ne izkoriščajo, če pa bi jih vendarle plačali, morajo brezpogojno zaiti v izgubo. V zadnjem času je že več cinkovih talilnic s klasičnim tehnološkim postopkom prenehalo obratovati, tam pa, kjer še delajo, morajo pokrivati izgube z dobički drugih obratov. Na koncu je treba pripomniti, da so Japonci v nekaj letih dvignili proizvodnjo cinkovega metala za nekaj stotisoč ton in sedaj proizvajajo

letno že 700.000 ton, pri tem pa baje izkoriščajo kar 98 % cinka v koncentratu. Potemtakem je razumljivo, da oni lahko »preplačujejo« cinkove koncentrate, ki jih kupujejo po vsem svetu.

Vprašanje:

Gre za stavo. Ali je gladina Mrtvega morja v Izraelu oziroma v Jordaniji za nekaj metrov nižja od ostalih morja?

H. S.

Odgovor:

Ne samo za nekaj metrov, za celih 394 m leži Mrtvo morje nižje od ostalih morij. To morje ni povezano z drugimi, saj bi sicer imelo isto gladino z ostalimi. Zanimivost tega morja je zlasti v tem, da je zelo slano. Vsebuje približno 25 % soli. Zaradi te gostote lahko na tej morski vodi ležiš kot doma na postelji in se ti ni treba bati, da bi se potopil.

KADROVSKE VESTI

V OKTOBRU SO PRISLI V PODJETJE: Slomilč Hajrudin, Rek Franc, Cvikel Viktor, Voglar Dušan, Zebec Mirko, Luhn Marjana.

ODSLI IZ PODJETJA: Sinec Stjepan, dipl. iur., Podergajs Ivan, Opalič Nikola, Kranjc Franc, Hriberšek Anton, Džepina Jovan, Gumič Novak, Gilič Slavko, Peljha Nikola, Jug Franc, Tahmajster Oto, Kitek Anton, Steiner Zlatka, Spomkar Silva, Založnik Stanislav, Čater Jernej, Horvat Jožefa, Vasiljevič Anica, Zaberl Viktor, Petrovič Pero, Piki Zlatko, Mirnik Janez, Brglez Anton, Nikolič Peter, dipl. ing., Petrovič Iov, Tillinger Ana, Lampret Karl, Topolovec Franc, Plajšek Francšek, Petek Karl, Kuternik Božidar, Mladenović Dimitrije, Kovačević Muhamed, Turnšek Franc, Gal Slavko, Knez Anton, Vodusek Albert, Sušnik Anton, Vinder Jože, Pevec Jože, Drev Marjan, Korez Jože, Mastnak Stanko, Todorovski Blagoje.

V POKOJ SO ODSLI: Gorišek Stanko, Zagorčič Elizabeta, Pečnak Jožefa, Frišek Anton, Otorpeec Adolf, Sirovina Pille, Paradis Zvonko, Zupanc Gabriel, Voglar Ivan, Tanšek Avgust.

Izdaja Cinkarna, metalurško-kemična industrija, Celje. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Zlatko Šentjarc. Glasilo izhaja vsakega 15. v mesecu. Prispevke sprejemamo do 28. v mesecu. Rokopisov in slik ne vračamo. Naslov: Uredništvo glasila »Cinkarnar« Cinkarna, Celje. Telefon 39-81, interna 22. Tisk in klišaji CETIS grafično podjetje Celje

Povečanje dnevnic za službena potovanja v Jugoslaviji

Zaradi izrednega povečanja življenjskih in drugih stroškov v Jugoslaviji, višina dnevnic pa je ostala še stara, je centralni delavski svet na predlog poslovnega odbora sprejel sklep, da je treba od 1. novembra 1970 povečati dnevnic in nadomestilo stroškov prenošišča.

Dosedanja dnevnic, ki je znašala 40,00 din, je povečana na 50,00 din.

Dnevnic, ki je doslej znašala 35,00 din, je povečana na 45,00 din.

Če službeno potovanje traja več dni oziroma, če je vezano s prenočevanjem, je dnevnic povečana za 20,00 din (dosedaj za 10,00 din).

Maksimalni znesek za prenočišče je povečan od sedanjih 75,00 din na 80,00 din.

S tem sklepom je 77. člen Pravilnika o delitvi osebnih dohodkov spremenjen in se glasi:

Dnevnic se izplačujejo za delavce razporejene na delovna mesta:

a) glavnega direktorja, direktorjev sektor, šefov samostojnih služb, glavnih inženirjev in svetnikov ter osebam, ki potujejo v funkciji samoupravnega ali družbenopolitičnega organa 50,00 din;

b) za vsa ostala delovna mesta se izplačujejo dnevnic v višini 45,00 din;

c) kadar traja službeno potovanje več dni ali je vezano na prenočevanje se gornji zneski povečajo za 20,00 din.

Delavcem, ki so odrejeni za stalne predstavnike Cinkarne na sejnih, se dnevnic pod a, b in c povečajo za 30 %.

Delavci, ki so na službenem potovanju, imajo pravico do povračila dejanske plačanih stroškov za nastanitev do 80,00 din.

Ta sklep velja in se uporablja od 1. novembra 1970 dalje.

DOPUSTNIŠKA

Francelj: »Z dopusta sem prišel v rjavi srajci in sem bil tako rjav, da mi je žena rekla »Brez srajce ti pa res ni treba hoditi!« Janez: Ko pa sem jaz prišel domov, mi je žena pred nosom zaklenila vrata, rekoč: »Hvala, res ne bom kupila preproge!«

Vrednost točke

V OKTOBRU
(ZA CELOTNO PODJETJE)

1,00 din

ZIVLJENJEPIŠ TALILNICE

Rodila sem se leta 1873 pod imenom topilnica cinka, v tedanji habsburški monarhiji.

Bila sem mlada, revna izpočetka, bila sem pač hči fevdalne matere, pretrpela sem več vojn, hudih let, vendar sem bila tako močna, da sem dajala mnogim otrokom kruha.

Ko mi je umrla prva mati, sem leta 1920 dobila drugo mater pod imenom Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Bilo mi je nekoliko boljše, vendar ni bilo tako kot sem si želela, dati dovolj kruha svojim otrokom nisem mogla. Nekako leta 1928 do leta 1940 sem bila na višku svoje zmogljivosti in so me spoštovali moji otroci, kljub temu, da sem bila stroga in vroča.

Približevala se je druga svetovna vojna in tako sem dobila tretjo mater pod imenom Tretji rajh, to je bila res hudobna mati, morala sem delati pod težkimi pogoji, za pičlo hrano in veliko šikanaze ter malo prostosti. Tedaj je bilo nekaj dobrih otrok, ki so bili dobri z menoj in so me tudi spoštovali. Nekaj otrok pa me ni spoštovalo in so me tožarili tako, da so mi dobre otroke vzeli in pomorili. Bila sem strta od žalosti in izmučena do skrajnosti, vendar sem morala delati brez predaha; ta mora je trpela štiri leta. Že kot odrasel otrok sem dobila četrto mater pod imenom Svobodna Jugoslavija.

Zgodilo se je maja 1945. leta. Bila sem strta skoraj do mrtvega, vse mi je bilo uničeno. Mati nas je tolažila in bodrila, bodite dobri in potrpite. Gledala bom, da boste imeli odslej vedno dovolj kruha in tudi kaj pribojčka.

Počasi sem prišla k sebi, otroci pa so bili dobri in delavljni.

Leta so minevala, postala sem velika talilnica, ter tudi postala prava babica v letu starosti 97.

Sedaj končujem svojo življenjsko pot, dragi moji otroci, pojdite po svetu in delajte pridno in pošteno.

Ko zatisnita bom oči

žareče,

na ustih besede sledeče:

Danes talilnica in nikoli

več!

L. Trebičnik